

DÜNYADA DİL EĞİTİMİ UYGULAMALARI: MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI POLİTİKALARININ GÖÇMENLERİN DİL EĞİTİMİ VE İKİ DİLLİ EĞİTİM AÇISINDAN İNCELENMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mazhar BAL¹, Gamze AKSU DEMİRAL²

1 Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, balmazhar@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6958-9130.

2 Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, gamzeaxu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1099-4518.

Geliş Tarihi: 29.06.2021 Kabul Tarihi: 01.09.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.959601

Öz: Bu çalışma, farklı ülkelerin göçmen öğrencilere yönelik dil öğretim uygulamalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Ülkeler belirlenirken PISA 2018 okuma becerisi alanı performansları sıralamasında ilk 20’de yer alan 8 ülke sınırlılık dâhilinde ele alınmıştır. Ayrıca Türkiye de bu ülkeler arasına dâhil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen ülkeler şunlardır: “Kanada, Türkiye, Almanya, İngiltere, Amerika, Güney Afrika, Singapur.” Araştırmanın sınırlılığı çerçevesinde bu ülkelerde göçmen kökenli çocukların eğitime katılımıyla ilgili ülkeler bazında farklılıklar analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak desenlenmiştir. Veri toplama tekniği olarak doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Doküman olarak ülkelerin eğitim ve göçmenlikle ilgili bakanlıklarının elektronik veri tabanları analize dahil edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırılan ülkelerin göçmen eğitimi üzerine ayrı bölümler kurduğu, bu konuyla ilgi çeşitli programlar uyguladığı belirlenmiştir. İncelenen ülkeler için iki dilli eğitim ve göçmenlere yönelik eğitimin program boyutunun çok yönlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bütün programlarda göçmen çocukların eğitiminde ulusal eğitim sistemine uyum sağlayıp akademik başarılarını arttırmak için anlatma becerisinin anlatma becerisinden ön planda tutulduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda göçmen öğrencilere yönelik dil öğretim uygulamaları ve iki dilli eğitim konusunda programlar hazırlanırken farklılıkların göz önünde bulundurulması, uygulanan rehberlik programlarının takibinin yapılması, donanımlı eğitimciler yetiştirilmesi, materyal ve kitapların kazanımlar ölçüt alınarak hazırlanması, aile rehberliğinin uygulanması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programları, dil öğretim programları, göçmenler için dil eğitimi

LANGUAGE EDUCATION PRACTICES IN THE WORLD: EXAMINING THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION'S POLICIES IN TERMS OF LANGUAGE EDUCATION OF IMMIGRANTS AND BILINGUAL EDUCATION

Abstract:

This study aims to examine the language teaching practices of different countries for migrant students. When determining countries, Pisa 2018 reading skills were discussed within the limited scope of the 8 countries in the top 20 in the ranking of performance. Also, Turkey is included among these countries. The countries included in the study are: "Turkey, Canada, UK, South Africa, Singapore, Germany, New Zealand." In these countries, which are limited in the research, differences were analyzed on the basis of countries related to the participation of children of immigrant origin in education. The research is designed with qualitative research methods. Document review was used as a data collection technique. As a document, the electronic databases of the ministries of education and immigration are included in the analysis. Descriptive analysis technique was used in the analysis of the data. It has been determined that the countries investigated have established separate departments on migrant education and implemented various programs related to this issue. It was concluded that bilingual education and education for migrants were multidirectional for the countries examined. In all programs, it has been determined that the ability to understand in order to adapt to the national education system and increase their academic achievements is prioritized in the education of migrant children. As a result of the examinations, it has been suggested that the differences should be taken into account when preparing programs on language teaching practices and bilingual education for immigrant students, applied guidance programs should be followed, educators should be equipped well, materials and books should be prepared according to the achievements, and family counseling should be applied.

Keywords: Curriculum, language teaching curriculum, language education for immigrants

Giriş

Çeşitli sebeplerle bireylerin yaşadıkları ülkeden ya da şehirden başka bir ülkeye ya da şehre gitmelerine göç denildiği bilinmektedir. Edet (2019) bu durumu, özellikle in-

sanların yeni bir yere kalıcı veya geçici olarak yerleşmek amacıyla bir yerden başka bir yere hareketi olarak tanımlamıştır. Bu hareket, kısa sürede sona ermesi muhtemel olmayan, sağlık hizmetleri, eğitim, istihdam olanakları, sosyal refah vb. alanlarda düşük standartlara sahip ülkelerin vatandaşlarının yaşam koşullarının daha elverişli olduğu ülkelere taşınmasını kapsayan bir kültür haline gelen bir insan olgusudur (Umukoro, Odey, ve Ndifon, 2020). Göç nedenleri karmaşık olsa da bazıları, zulüm ve çatışmalardan kaçıp hayatta kalmak için sığınma talebiyle, bazıları ise daha iyi iş fırsatları için göç etmeyi seçiyor (Gupta ve Hocking, 2018). Görüldüğü üzere bireyler içinde yaşadıkları toplumda karşılaştıkları çeşitli olumsuzluklar ya da daha iyi imkânlarla sahip olma arzusuyla buldukları yerleşim yerini bırakarak başka ülkelere göç etmektedir. Göçün bir sonucu olarak da anadili ile göç edilen ülkenin dili arasında bazı çatışmalar çıkabilmektedir.

Bu çatışmalar göçmenlerin gittikleri ülkede birçok sorunla karşı karşıya kalmasına yol açabilmektedir. Örneğin, Türkiye’de göçmen öğrencilerin Türkçeyi anlama ve konuşmadaki yetersizliği hem okuldaki akademik başarısını hem de toplumsal hayattaki yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir (Eren, 2019). Göçmen öğrenciler azınlık statülerinden dolayı okullar ve topluluklar tarafından sıklıkla ayrımcılığa, ırkçılığa, önyargıya ve hatta ötekileştirmeye maruz kalmaktadır (Md-Yunus, 2015). Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere göçmenler gittikleri ülkelerde hayatlarını olumsuz yönde etkileyecek dil ve iletişim merkezli sorunlarla karşılaşmaktadır.

Alanyazında göçmenlerin yaşadıkları sorunlarla ilgili farklı çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmaların daha çok ekonomi (Akbaş ve Ünlütürk Ulutaş,2018; Arslan, Bozgeyik ve Alancioğlu, 2017), toplumsal sınıf (Yardım, 2017), toplumsal uyum (Dokuyucu, 2020; Erkan, 2018), okula karşı tutum (Aykut, 2019) öğretmen eğitimi (Kurtuluş, 2018) ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın amacıyla ilişkili olarak göçmenlerin dil eğitimine yönelik yapılan çalışmalar da bulunmaktadır. Kerim, Taşkaya ve Ersoy (2018) çalışmalarında Suriyeli göçmenlerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenirken karşılaştıkları problemleri ortaya koymuş ve çözüm önerileri sunmuştur. Yurdakul ve Tok (2018) öğretmenlerin mülteci/göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerini, eğitimde yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koymuştur. Alanyazında göçmenlerin dil eğitimine yönelik yapılan çalışmaların önemli katkılar sunduğu düşünülmektedir. Fakat bu çalışmaların her biri, amaçlarından da anlaşılacağı üzere belli bir göçmen grubunu, belli bir ülke sınırlılığında ele almıştır. Genel olarak ülkelerin göçmenlere yönelik dil eğitimine ilişkin uygulamalarını ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle yapılan bu çalışmanın alanyazında önemli bir eksikliğe hizmet edeceği düşünülmektedir.

Alanyazındaki bu eksiklikten hareketle araştırmanın amacı sınırlılık dâhilinde belirlenen dokuz ülkenin göçmenlere yönelik dil eğitimi uygulamalarını ortaya koymaktır. Araştırmanın bu amacından hareketle şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Dünya ülkelerinin göçmenlere yönelik eğitim programları nelerdir?
2. Dünya ülkelerinin göçmenler eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler nelerdir?
3. Dünya ülkelerinin göçmenlerin dil eğitimine yönelik uygulamaları nelerdir?
4. Dünya ülkelerinin iki dilli eğitime yönelik kazanımları nelerdir?
5. Dünya ülkelerinin iki dilli eğitime yönelik amaçları nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmanın teorik temelleri yorumlayıcı paradigmaya dayanmaktadır. Yorumlayıcı paradigmanın dayanak olarak alınmasının sebebi, araştırmanın amacı doğrultusunda seçilen dokuz ülkenin göçmenlere yönelik dil eğitim politikalarının çoklu bakış açısıyla yorumlanmak istenmesidir. Çünkü yorumlayıcı paradigma, araştırmanın amaçları doğrultusunda olguların ele alınmasına ve anlaşılmasına dayanır (Mayring, 2011; Patton, 2014). Ayrıca çalışma, yorumlayıcı paradigma ile ilişkili olarak nitel araştırma yönteminin doğasına uygun olarak desenlenmiştir. Nitel araştırma yöntemi, bir çalışmanın problem durumunu oluşturan sorunu, anlama ve yorumlamaya dayanır (Klenke, 2016). Bu çalışmanın problem durumu ise dünyada göçmenlere uygulanan dil eğitim politikalarının neler olduğunun ve bu konuda ne gibi uygulamalar yapıldığının ortaya koyulmasına dayanmaktadır. Çalışma, doküman incelemesi tekniğine dayanan bir alanyazın taraması niteliği taşıdığı ve herhangi bir çalışma grubunu kapsamadığı için etik kurul izni alınmasına gerek olmadığı düşünülmüştür. Bu sebeple etik kurul izni bulunmamaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak doküman analizinden yararlanılmıştır. Doküman analizi, verilerin incelenmesi, verilerden anlam çıkarılması ve verilerin yorumlanmasına dayanan bir nitel araştırma tekniğidir (Corbin ve Strauss, 2008). Bu teknik, incelenen dokümanların özenli ve düzenli bir şekilde analiz edilmesini sağlar (Wach, 2013). Doküman analizi tekniğinin seçilme sebebi, araştırma yöntemiyle ilişkili olarak göçmenlere yönelik dil eğitim politikaları belirlenmeye çalışılan dokuz ülkenin eğitimle ilgili resmi web sitelerinin incelenmiş olmasıdır. Çalışmada doküman olarak PISA 2018 okuma becerisi alanı performansları sıralamasında ilk 20'ye giren ülkelerin eğitim işleriyle ilgili bakanlıklarının resmi web sitelerindeki içerikler doküman olarak kullanılmıştır. Ayrıca Kanada, Amerika, İngiltere, Singapur, Yeni Zelanda, Güney Afrika, Almanya gibi ülkelerin de iki dillilikle ilgili programları dokümanları oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma dokümanlarından elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz tekniği, elde edilen verilerin özetlenerek ve yorumlanarak sunulmasına dayanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada da yoğun bir veri elde edilmiştir. Bu verilerin tamamının araştırmaya dahil edilmesi mümkün olmadığı için okurun anlayacağı şekilde sunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca herhangi bir kodlama işlemi yapılmamıştır. Veriler, araştırma soruları bağlamında betimlenmiştir. Betimsel analiz tekniği kullanılırken araştırma soruları doğrultusunda şu temalar dikkate alınmıştır: “ (1) Dünya ülkelerinin göçmenlere yönelik eğitim programları, (2) dünya ülkelerinin göçmenler eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler, (3) dünya ülkelerinin göçmenlerin dil eğitimine yönelik uygulamaları, (4) dünya ülkelerinin iki dilli eğitime yönelik kazanımları ve (5) dünya ülkelerinin iki dilli eğitime yönelik amaçları.”

Verilerin analizinde araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için araştırma sürecinde alan uzmanı kişilerden yardım alınması önemlidir (Roberts ve Priest, 2006). Bu açıdan bir alan uzmanı tarafından ilgili temalar altında ilişkilendirilen maddeler incelenmiştir. Uzlaşılmayan durumlarda gerekçesi tartışılmış ve analizlerin son hali verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Dünya Ülkelerinin Göçmenlere Yönelik Eğitim Programları

Bu bölümde araştırmanın sınırlılıkları dahilindeki ülkelerin göçmenlere yönelik uyguladığı eğitim politikaları hakkında veriler yorumlanmıştır. Ülkeler ve göçmenlere yönelik eğitim politikaları Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Dünya Ülkelerinin Göçmenlere Yönelik Eğitim Programları

Ülkeler	Göçmenlere Yönelik Eğitim Programları
Türkiye	Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri Uyum sınıfları
Kanada	Programa kabul şartları Programın yararları
Almanya	Çocuklar için destek Okullar ve öğretmen eğitimi için destek Öğretmenler / okullar / öğretmen eğitimi için destek Planlar Sınıftaki göçmen öğrenci dağılımı
Amerika	Göçmen Eğitimi Programının amacı Fonlar
İngiltere	Göçmen çocukların eğitiminde sorumluluk Ulusal Müfredat Öğrencilerin sınıflara dağılımı Eğitim hakkı
Yeni Zelanda	Dilde uzmanlaşma
Güney Afrika	-
Singapur	-

Tablo 1’de anlaşılacağı üzere ülkelerin göçmenlere yönelik dil programları farklı şekillerde görülmektedir. Türkiye’de göçmenlere yönelik “Uyum sınıfları “ “Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” başlığı altında şunlar yapılmaktadır:

“Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” başlıklı bir genelge ile Suriyeli öğrencilerin kayıt işlemleri ve denklik işlemleri kolaylaştırılmış, Geçici Eğitim Merkezleri dışında yerel okullara kayıt yaptırılmasının önü açılmış, öğrencilerin takip ve not işlemlerinin yapılması için Yabancı Öğrenci Bilgi Sistemi (YÖBİS) kurulmuş ve Türkçe dersleri müfredat olarak okutulmuştur.” (MEB, 2014).

“Piktes projesi kapsamında oluşturulan “Uyum sınıfları” ile yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe dil becerileri düzeylerinin arttırılarak eğitim sistemine uyumlarının sağlanması amaçlanmıştır.”(MEB, 2019).

Türkiye’de göçmenlerle ilgili yukarıda yer alan programlara bakıldığında göçmenlerle ilgili iki aşamalı bir politika dikkat çekmektedir. İlk aşamada, yabancı öğrencile-

rin sisteme girişine yönelik çalışmalar görülürken, ikinci aşamada onların eğitim sisteme uyumuyla ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Tablo 1’de Kanada’nın göçmenlere yönelik politikasında ise programa kabul şartları ve programın yararları başlıkları dikkat çekmektedir. Bu başlıklarla ilişkili olarak Kanada’da göçmenlerle ilgili şunlar yapılmaktadır:

“Ontario’da ikamet etmelisiniz ve ilk diliniz İngilizce olmamalıdır. Ayrıca şunlardan biri olmalısınız: ‘Vatandaşlığa kabul edilmiş Kanada vatandaşı, daimi ikamet, korunan kişi, mülteci davacı, Ontario Göçmen Aday Programı aracılığıyla onaylanan eyalet adayı, daimi ikametgah yolu ile federal bir bakıcı programı kapsamında kabul edilen kişi.’” (Canada Government, 2019).

“Günlük hayatınızda daha iyi iletişim kurabilmek için Fransızca/İngilizce becerilerinizi geliştirmek istiyorsanız. Bir iş bulmak veya okula gitmek için Fransızca/İngilizce becerilerinizi geliştirmeniz gerekiyor. Fransızca/İngilizce dil yeterlilik sınavına hazırlanmanız gerekir.” (Canada Government, 2019).

İfadelerden anlaşılacağı üzere Kanada göçmen eğitim programları ile ilgili sistemli ve faydacı bir anlayış gütmektedir. Öncelikle eğitim programı sunacağı göçmenler konusunda sınırlılıklarını çizmekte ve bu eğitimin onların günlük yaşamlarına etkisi konusunda önemli bilgiler sunmaktadır.

Tablo 1’de Almanya’nın göçmenlere yönelik politikasında ise “Çocuklar için destek”, “Okullar ve öğretmen eğitimi için destek”, “ Öğretmenler / okullar / öğretmen eğitimi için destek”, “Planlar”, “Hazırlık sınıfları”, “Temel dersler”, “Zorunlu yabancı dil sınavı”, “Sınıftaki göçmen öğrenci dağılımı” başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklarla ilişkili olarak Almanya’da göçmenlerle ilgili şunlar yapılmaktadır:

“Çocuklar için destek”: Göç statüsüne veya kalış süresine bakılmaksızın göçmen çocukların okula ulaşımı garanti altına alınır. En başından beri entegrasyon modeli olarak daldırma modelini uygulayan Almanya, “Willkommensklassen” olarak adlandırılan ve Türkçeye “hoş geldin sınıfları” olarak tercüme edilen, ilk ve ortaöğretim düzeyinde kurulan sınıflarda yoğun dil desteği sağlamaktadır. İlerleyen zamanlarda göçmen öğrencinin normal sınıflarda takibini yapmakta ve bu takip sonucunda yeni entegrasyon politikaları geliştirmektedir.” (Europarl, 2017).

“Okullar ve öğretmen eğitimi için destek: Okulların ilave personel ve ders ihtiyacının karşılanması için finansal destekleme verilmektedir. Ayrıca dil öğretiminin profesyonelleşmesi, kültürlerarası konulara önem verilmesi ve pedagojik malzemelerin hedef kitleye göre oluşturulması ve dağıtılmasına özen göstermektedir.” (Europarl, 2017).

“Öğretmenler / okullar / öğretmen eğitimi için destek kapsamında ek öğretmenlerin işe alınması, ek eğitim ve öğretmen eğitimine önemli mali kaynakların yatırımı (hem başlangıç hem de hizmet öğretmenliği eğitimi); dil öğretiminin profesyonel-

leşmesine, dil ve okuryazarlığın gelişimine ve teşhis ve kültürlerarası konulara özel önem verilmesi; pedagojik materyallerin oluşturulması ve dağıtımı. Hükümet tarafından Ocak 2012’de yayınlanan Nationalen Aktionsplan Entegrasyonu (Ulusal Entegrasyon Eylem Planı) belgesi, göçmen çocuk eğitim politikalarının uygulanmasına ilişkin belirli temel konuları ele almaktadır. Bu belge 11 alt bölüme ayrılmıştır, ancak birinci bölüm (Frühkindliche Förderung, bebekler için destekle ilgili) ve ikinci bölüm (Bildung, Ausbildung, Weiterbildung, eğitim ve öğretimle ilgili) çocukları en çok doğrudan etkileyenler, birincisi anaokulu seviyesi ve ikincisi ilk ve mesleki eğitim alanındadır”. (Europarl, 2017).

“Planlar; açıkça belirtilmiş hedeflerle birlikte politika uygulamasına yönelik genel yönergeleri ve hatta politikaların izlenmesi ve değerlendirilmesini içerir.” (Europarl, 2017).

“Sınıftaki göçmen öğrenci dağılımı “ başlığında bir sınıfın beşte birinden fazlasının göçmen öğrencilerden oluşmaması gerektiği ve uygun olan yerlerde ayrı sınıflar oluşturulabileceği vurgulanmıştır.”Görüldüğü üzere Almanya göçmenlerin eğitimiyle ilgili kapsamlı çalışmalar yapmıştır.Yapılan destekleri çocuklar,öğretmen ve okul bazında başlıklandırarak eğitimi daha nitelikli hale getirmeye çalışmışlardır.

Tablo 1’de Amerika’nın göçmenlere yönelik politikasında ise “ Göçmen Eğitimi Programının amacı”, “Fonlar “ başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklarla ilişkili olarak Amerika göçmenlerle ilgili şunları yapılmaktadır:

“Göçmen Eğitimi Programının amacı, tüm göçmen çocukların zorlu akademik standartlara ulaşmasını ve onları sorumlu vatandaşlık, daha fazla öğrenme ve üretken istihdam için hazırlayan bir lise diploması (veya bir HSED’i tamamlaması) ile mezun olmalarını sağlamaktır.” (Oese, 2021).

“Fonlar, göçmen çocuklar için yüksek kaliteli eğitim programlarını destekler ve Devletler arasında hareket eden göçmen çocukların, müfredat, mezuniyet koşulları ve Devlet akademik standartlarına meydan okuyan Devletler arasındaki eşitsizlikler nedeniyle cezalandırılmamasını sağlamaya yardımcı olur. Fonlar ayrıca göçmen çocuklara yalnızca kendilerine özgü ihtiyaçlarını karşılayan uygun eğitim hizmetlerinin sunulmasını değil, aynı zamanda bu tür çocukların, tüm çocukların karşılaması beklenen aynı zorlu Devlet akademik standartlarını karşılamak için tam ve uygun fırsatlar elde etmelerini sağlar. Federal fonlar, formüle göre Eyalet eğitim kurumlarına (SEA), her eyaletin eğitim için öğrenci başına harcaması ve eyalette ikamet eden 3-21 yaş arası uygun göçmen çocukların sayısına göre tahsis edilir.” (Oese, 2021). Amerika’nın göçmenlerle ilgili eğitim politikalarına baktığımızda amacının göçmenlerin sorumlu ve üretken vatandaş olma yolunda önlerini açmak , onların durumlarına uygun mali destek vermek olduğunu görebiliriz.

Tablo 1’de İngiltere’nin göçmenlere yönelik politikasında ise “ Göçmen çocukların eğitiminde sorumluluk”, “Ulusal Müfredat”, “Öğrencilerin sınıflara dağılımı”, “Eği-

tim hakkı ", başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklarla ilişkili olarak İngiltere göçmenlerle ilgili şunları yapılmaktadır:

"Göçmen çocukların eğitimi, yerel yönetimlerin sorumluluğunda kalırken, müfredatın uygulanması, değerlendirilmesi ve ana kuralların oluşturulmasından merkezi hükümet sorumludur." (Europarl, 2017).

"İngiltere'deki devlet okullarının % 93'ünde öğrenci değerlendirme sistemi, 1988'de oluşturulan ve 2014'te önemli bir incelemeden geçen Ulusal Müfredattır (Eğitim Bakanlığı, 2014). Bu, üç temel konudan (İngilizce, Matematik, Fen) ve yedi temel konudan oluşur. Bu, göçmen çocukların özel başarılarının belirli bir analizine izin vermeyen tüm öğrenciler için genel bir sistemdir. Değerlendirme, Lig Tabloları aracılığıyla okul ve eyalet düzeyinde standartlaştırılmıştır. Bu tablolar şu anda İngiltere'deki yerel makamlarda bulunmaktadır." (Europarl, 2017).

"İngiltere ana dili İngilizce olmayan öğrencileri ayrı dil sınıflarında tutmak yerine öğrencileri, yaşlarına uygun sınıflara mümkün olan en kısa sürede yerleştirmeye odaklanmaktadır. Tüm öğretmenlerin, normal sınıflardaki göçmen öğrencilere, özel müfredat etkinlikleri aracılığıyla ek dil olarak İngilizce (EAL) (English as an Additional Language) gelişim fırsatları sağlamaları beklenmektedir. Ayrıca, EAL uzman öğretmenleri, diğer branş öğretmenlerine İngilizce dil öğrenme fırsatlarını nasıl oluşturacakları konusunda tavsiye ve rehberlik sağlar." (Indire, 2004).

"Eğitim hakkında, ülkede yasal ikamet statüsüne sahip olmayan çocuklarda yararlanabilir. Belirli bir ikamet türüne sahip olma ihtiyacıyla hiçbir bağlantı kurulmaz." (Indire, 2004).

Görünen o ki İngiltere'de göçmen çocuklarının eğitimi yerel yönetimlere bırakılsa da denetim merkezi hükümet tarafından yapılmaktadır. Ana dili İngilizce olmayan çocuklar için belirli standartlar vardır ve uygulanmaktadır.

Tablo 1'de Yeni Zelanda'da göçmenlere yönelik politikasında "Dilde uzmanlaşma" başlığı altında şunlar söylenmiştir:

"İngilizcede uzmanlaşmak için ek yardıma ihtiyaç duyan çocuklar için, birçok okulda, bir ESOL(ikinci dil olarak İngilizce öğretmeni) öğretmeniyle özel derslere katılmak için ücretsiz bir fırsat vardır. Yeni öğrencilerin dile daha hızlı ve daha kolay adapte olmalarına yardımcı olur. Dersler, okul günü boyunca küçük gruplar halinde veya bireysel olarak yapılır. Bir okul seçerken, böyle bir fırsatın olup olmadığını sorabilirsiniz." (New Zealand Ministry of Education, 2020).

Yeni Zelanda'da göçmenlerin eğitimi ile ilgili tabloya baktığımızda öğrencilerin dilde yetkin seviyeye gelmeleri için ücretsiz olarak fırsatların sunulduğunu görmekteyiz. Tablo 1'de Güney Afrika ve Singapur'da göçmenlere yönelik eğitim politikasıyla ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır.

Dünya Ülkelerinin Göçmenlerin Eğitim Durumlarına Yönelik Aldığı Önlemler

Bu bölümde araştırmanın sınırlılıkları dahilindeki ülkelerin göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler hakkında veriler yorumlanmıştır. Ülkeler ve göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2. Dünya Ülkelerinin Göçmenlerin Eğitim Durumuna Yönelik Aldığı Önlemler

Ülkeler	Önlemler
Kanada	Göçmenlere yönelik projeler.
Türkiye	Mülteci öğrenciler
Almanya	Rehberlik sağlanması 'Maßnahmenpaketen' (Önlem Paketleri)
Amerika	Sistemik rehberlik Finansal kaynaklar
İngiltere	Finansal kaynaklar
Yeni Zelanda	Finansman
Güney Afrika	-
Singapur	-

Tablo 2’de Kanada’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler ile alakalı “Göçmenlere yönelik projeler” başlığı öne çıkmıştır. Bu başlıkla ilişkili olarak Kanada’da göçmenlerle ilgili şunları yapılmaktadır:

“Hükümetler zaman zaman bu alanda araştırma yapan projeleri desteklemektedir. Göçmen öğrenciler tüm öğrencilerle aynı programlara hak kazanırlar. Finansal kaynakların sistemik olarak sağlanması, sistemik rehberlik sağlanmasından (ör. Öğretim yardımı, ev ödevi desteği) daha yaygındır.” (Mipex, 2019).

Açıklamadan da anlaşılacağı üzere Kanada göçmen öğrencileri önemsemekte bu konuda yapılan projelere destek sağlamaktadır. Tablo 2’de Türkiye’nin göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler ile alakalı “Mülteci Öğrenciler “ başlığı altında göçmenlerle ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“MEB, 2017’de tüm mülteci çocukları kapsayacak şekilde ulusal CCTE (Eğitim için Şartlı Nakit Transferi) programının genişletilmesini genişletti ve bugüne kadar 368.000’den fazla savunmasız çocuğu destekledi.” (Mipex, 2019).

Türkiye’nin göçmenlere yönelik aldığı önlemlere baktığımızda mülteci çocukları kategorilere ayırmaksızın hepsine destek verilemeye çalışılmıştır. Tablo 2’de Almanya’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler “Rehberlik sağlan-

ması” ve “Maafnahrenpaketen (Önem Paketleri)”başlıkları altında açıklanmıştır.Bu başlıklarla alakalı göçmenlerle ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“Rehberlik hizmeti, Federal Eyaletler genelinde farklı şekilde düzenlenmiştir. Farklı ulusal programlar, mülteci kabul merkezlerinde okul öncesi çocuklara dağıtılan paketler, yeni gelen göçmen öğrencilerin, özellikle sığınmacı öğrencilerin ve yetişkinlerin kullanımı kolay bir Almanca öğrenme uygulaması veya yeni gelen göçmen öğrenciler için yardımcı öğretmen eğitimi durumlarını ele alır.” (Mipex, 2019).

“Maafnahrenpaketen (Önem Paketleri) ile hükümet belediyelere ve dil eğitimine sağladığı desteğin yanı sıra, başta mülteciler olmak üzere yeni gelen göçmenlerin eğitim, mesleki eğitim, istihdam ve yüksek öğrenime entegrasyonu için mali destek sağlar.” (Mipex, 2019).

Görüldüğü üzere Almanya göçmenlerin eğitim durumunu planlarken göçmen öğrencilere eğitim verecek yardımcı öğretmenlerin eğitimini de süreç içine katmış, göçmenlerin eğitimine çok boyutlu bakarak onları hayatın her aşamasına hazırlamaya çalışmaktadır. Tablo 2’de Amerika’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler “Sistematiik rehberlik” , “Finansal kaynaklar” başlıkları altında incelenmiştir.Bu başlıklarla alakalı göçmenlerle ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“Sistematiik rehberlik” NCLB (Hiçbir Çocuk Geride Kalmamasın) korumalı sınıflar hakkında raporlama, Ek Eğitim Hizmetlerine ve yaptırımlara yol açar. “ (Mipex, 2019).

“Finansal kaynak” Hiçbir Çocuk Geride Kalmamasın eyaletler, göçmen öğrencilerin önemli akını yaşayan bölgelere federal fonlarından bir pay sağlayabilir. Bu kaynaklar, göçmen öğrenciler için öğretim (yani bir öğretmen işe almak) ve özel dersler dahil olmak üzere çeşitli hizmetler için kullanılabilir.” (Mipex, 2019).

Amerika’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler Hiçbir çocuğun geri kalmamasını amaçlamaktadır ve bunun için gerekli olan mali destek de sağlanmaktadır. Tablo 2’de İngiltere’nin göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler “Finansal kaynaklar” başlıkları altında incelenmiştir.Bu başlıkla ilgili göçmenlerle ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“Tüm yerel makamların% 87’si 2014 / 5’te yerel formüllerine bir EAL faktörünü dahil etmeyi seçti. Yerel otorite EAL birincil faktörünün değeri, öğrenci başına 250 £ ile £ 1,000 arasında tahsis eden 99 yerel otorite ile nispeten dardır. Genel olarak, tüm yerel yönetimler okulların% 5’inden daha azını bu faktör aracılığıyla ortalama% 0,9’luk bir blok fon ayırmaktadır. 2014/5’te EAL faktörü aracılığıyla okullara toplam 243 milyon £ devredildi. Ancak yerel yönetimlerin bir EAL faktörünü dahil etmesi veya bunun değerinin minimum düzeyde veya üzerinde olması için herhangi bir zorlama yoktur. Mevcut sistemde, okulların bu fonu kullanmasına ilişkin herhangi bir hesap verebilirlik mekanizması bulunmamaktadır. Okulların bu fonu iki dil bilen öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmaları gerekmemektedir. 1999’dan itibaren EMAG,

2011’de Doğrudan Okullar Hibe - DSG - kapsamına alındı ve bu da göçmen öğrencilerin desteğini uzaklaştırdı. DCSF tarafından 2007 yılında yayınlanan Yeni Gelenler Mükemmellik Programı (NAEP), öğretim stratejileri sunmaktadır.” (Mipex, 2019).

Açıklamadan da anlaşılacağı İngiltere’nin göçmenlerin eğitim durumuna yönelik sağladığı finansal kaynağın nereye kullanıldığı konusunda bir hesap verme mekanizması yoktur. Tablo 2’de Yeni Zelanda’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler “Finansman” başlığı altında açıklanmıştır. Bu başlıkla ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“En yüksek dil ihtiyacı olan öğrenciler finansman alma hakkına sahiptir. Bu öğrencileri belirlemek için kriterler geliştirilmiştir. Göçmen veya mülteci geçmişinden uygun öğrenciler, en fazla beş yıl (20 dönem) için finansman sağlar. Yeni Zelanda doğumlu göçmen veya mülteci ebeveynlerin öğrencileri, okulda iki dönemden sonra uygun hale gelir. Eğitimlerinin ilk dört yılında en fazla üç yıl (12 dönem) için finans edilebilirler. Finansman sınıf içi genel destek, küçük grup öğretimi, iki dilli kaynak insanlar ve ESOL’a (English for Speakers of Other Languages) özgü kaynaklar için kullanılabilir.” (Mipex, 2019).

Yeni Zelanda’nın göçmenlerin eğitim durumuna yönelik sağladığı finansal kaynak açıklamadan da anlaşılacağı üzere süresi ve kullanım durumları açısından belirli bir standarda bağlıdır. Tablo 2’de Singapur ve Güney Afrika’nın göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler ile alakalı herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Dünya Ülkelerinin Göçmenlerin Dil Eğitimine Yönelik Uygulamaları

Araştırmamızın bu bölümünde sınırlılıklar dahilindeki ülkelerin göçmenlerin dil eğitimiyle ilgili gerçekleştirdikleri uygulamalara yönelik bulgular yorumlanmıştır. Tablo 3’te ülkelerin uygulamalarına yönelik analizler yer almaktadır:

Tablo 3. Dünya Ülkelerinin Göçmenlerin Dil Eğitimine Yönelik Uygulamaları

Ülkeler	Dil eğitimi
Kanada	Programlar ve geçiş sınıfları
Türkiye	Uyum sınıfları
Almanya	Hazırlık ve entegrasyon sınıfları Okul öncesi dil desteği
Amerika	Çocuk Geride Kalmasın Yasası (NCLB)
İngiltere	Göçmen öğrencilerin sınıftaki yeri
Yeni Zelanda	Diğer Dilleri Konuşanlar için İngilizce’nin (ESOL) finansmanı Derslere erişim
Singapur	-
Güney Afrika	-

Tablo 3’de Kanada’nın göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında “Programlar ve geçiş sınıfları” başlığına yer verilmiştir. Bu başlıkla ilişkili olarak Kanada göçmenlerle ilgili şunları yapmaktadır:

“Hem yetişkinler için federal düzeyde hem de çocuklar için okullarda programlar vardır. Her ilde öğrencilerin temel sınıfta kalmak için yeterli dil becerilerine sahip olmalarına yardımcı olacak geçiş sınıfları vardır.” (Mipex, 2019).

Kanada göçmenlere yönelik dil eğitimi hem yetişkinleri hem de çocukları kapsamaktadır ve öğrencilerin temel sınıflarda başarı sağlayabilmeleri için gerekli dil becerilerini alabilecekleri geçiş sınıfları bulunmaktadır. Tablo 3’de Türkiye’nin göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında “Uyum sınıfları” başlığı bulunmaktadır. Uyum sınıfları kapsamında Türkiye göçmenlerle ilgili şu uygulamaları yapmaktadır:

“Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan Uyum Sınıfları (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan genelge 2019 \ 15). Bu sınıflarda, özel olarak yetiştirilmiş öğretmenler bir yıl süreyle Türkçe dil bilgisi eksikliği olan yabancı öğrencilere Türkçe öğretecektir. 14.11.2002 tarihli Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitimine İlişkin Kılavuz İl müdürlüğünce sadece çalışma izni olan göçmenlerin çocukları için bazı önlemler alınacaktır. 2019 Eylül’de ülke çapındaki her devlet okulunda Uyum sınıfları açılıyor.” (Mipex, 2019).

Görüldüğü üzere Türkiye göçmen öğrencilerin eğitimi için her devlet okulunda uyum sınıfları açmış bu sınıflarda Türkçe eğitimi vermesi için özel olarak yetiştirilmiş öğretmenler görevlendirilmiştir. Tablo 3’de Almanya’nın göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında “Hazırlık ve entegrasyon sınıfları” ve “Okul öncesi dil desteği” başlıkları altında şu açıklamaları yapmaktadır:

“Hazırlık ve entegrasyon sınıfları kapsamında; çok sayıda mülteci ve sığınmacı öğrenci gelmesine bir yanıt olarak, tüm federal eyaletlerde yeni gelen göçmen çocuklar için, Almanca derslerini bazı merkezi okul konuları ve Almanya ve okul hakkındaki bilgileri birleştiren bir hazırlık veya entegrasyon sınıfları sistemi vardır. Genel eğitim çağının ötesindeki mülteciler için “BerufsinTEGRATIONSklassen” (“Mesleki entegrasyon sınıfları”) vardır. İki yıllık kursun ilk yılı, dil edinimine ve matematik, sosyal bilimler, etik, bilgi teknolojisi ve bölgesel ve kültürel çalışmalar gibi diğer konulara odaklanır. İkinci yılda dil eğitimine devam edilir ve mesleki hazırlığa odaklanılır.” (Mipex, 2019).

“Okul öncesi dil desteği sürekli olarak genişletilmektedir ancak henüz tüm okul öncesi kurumlarında mevcut değildir.” (Mipex, 2019).

Almanya’da göçmenlere yönelik dil eğitim programlarına bakıldığında göçmenlere yönelik dil eğitimi sınıflarında dil eğitiminin yanı sıra bazı okul konularına da yer verilmektedir genel eğitim çağında olmayan göçmenler için ayrı bir program sunulmakta, okul öncesi için dil desteği bulunmakta ama tüm eğitim kurumlarını kapsamamaktadır. Tablo 3’de Amerika’nın göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kap-

samında “Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası (NCLB)” başlığı bulunmaktadır. Bu başlık kapsamında Amerika'nın yaptığı uygulamaları aşağıdaki gibi açıklayabiliriz:

“Özel dil desteği, Yüksek Mahkeme'nin 1974 tarihli Lau v. Nichols davasında verdiği kararlar bir hak haline geldi. Çocuk Geride Kalmasın Yasası'nın III. English Language Acquisition Grants programı, İngilizce bilmeyen çocukların eğitimini ve İngilizce dil edinimini iyileştirmek için eyaletlere ve okul bölgelerine fon sağlar. 2014 yılında 723 milyon dolar olarak finanse edildi ve fonlar formül bazında eyaletlerdeki eyaletlere ve okul bölgelerine dağıtıldı. Bu program NCLB'de oluşturulmuştur ve yasadan önce var olan birkaç iki dilli eğitim gösteri ve mesleki gelişim programlarının yerini almaktadır. Bu değişiklik, rekabetçi hibe programlarının yerini, giderek artan İngilizce öğrenen öğrenci sayısını ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çok sayıda okul bölgesinde dağılımını tanıyan bir formül hibe programı ile değiştirdi.” (Mipex, 2019).

Görüldüğü üzere Amerika Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası kapsamında çocukların eğitimini ve dil edinimini hak olarak görmüştür ve gerekli mali desteği okul bölgelerine sağlamıştır. Tablo 3'de İngiltere'nin göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında “Göçmen öğrencilerin sınıftaki yeri” başlığı incelenmiştir. Bu başlıkla alakalı İngiltere'nin göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları açıklanmıştır:

“İngiltere ana dili İngilizce olmayan öğrencileri ayrı dil sınıflarında tutmak yerine öğrencileri, yaşlarına uygun sınıflara mümkün olan en kısa sürede yerleştirmeye odaklanmaktadır. Tüm öğretmenlerin, normal sınıflardaki göçmen öğrencilere, özel müfredat etkinlikleri aracılığıyla ek dil olarak İngilizce (EAL) (English as an Additional Language) gelişim fırsatları sağlamaları beklenmektedir. Ayrıca, EAL uzman öğretmenleri, diğer branş öğretmenlerine İngilizce dil öğrenme fırsatlarını nasıl oluşturacakları konusunda tavsiye ve rehberlik sağlar.» (Mipex, 2019).

İngiltere göçmen eğitimi sürecinde öğrencileri yaşlarına uygun sınıflara yerleştirir ve öğretmenlere bu konuda rehberlik vererek süreci destekler. Tablo 3'de Yeni Zelanda'nın göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında «Diğer Dilleri Konuşanlar için İngilizce'nin (ESOL) finansmanı» ve «Derslere erişim» başlıkları açıklanmıştır. Bu başlıklarla ilgili göçmenlerin dil eğitimi ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

“Diğer Dilleri Konuşanlar için İngilizce'nin (ESOL) finansmanı 2018/2019 tarihine kadar 5 yıl içinde kademeli olarak 13,2 milyon ABD doları artırılabacaktır. Evlerinde İngilizce dışında bir dil konuşan mülteci ve göçmen kökenli öğrenciler, İngilizce yeterlilikleri yıl seviyeleri için ölçütün altındaysa ESOL finansmanı için uygundur. Yeni Zelanda doğumlu göçmen ebeveynlerin çocukları için üç yıla kadar, deniz aşırı ülkelerde doğmuş çocuklar için 5 yıla kadar destek uygundur.” (Mipex, 2019).

“İngilizcede uzmanlaşmak için ek yardıma ihtiyaç duyan çocuklar için, birçok okulda, bir ESOL (ikinci dil olarak İngilizce öğretmeni) öğretmeniyle özel derslere katılmak için ücretsiz bir fırsat vardır. Yeni öğrencilerin dile daha hızlı ve daha kolay

adapte olmalarına yardımcı olur. Dersler, okul günü boyunca küçük gruplar halinde veya bireysel olarak yapılır. Bir okul seçerken, böyle bir fırsatın olup olmadığını sorabilirsiniz.” (Mipex, 2019).

Yeni Zelanda göçmen çocukları kategorilere ayırmış, bu kategori destek alma sürelerini belirlemiştir. Derslere erişimde kolaylık sağlanmış ve ücretsiz olarak sunulmuştur. Tablo 3’de Singapur Güney Afrika’nın göçmenlere yönelik dil eğitim uygulamaları kapsamında herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır.

İki Dilli Eğitime Yönelik Kazanımların Ülkeler Arası Karşılaştırılması

Bu bölümde araştırmanın sınırlılıkları dahilindeki ülkelerin göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları hakkında veriler yorumlanmıştır. Ülkelerin göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları Tablo 4’de sunulmuştur:

Tablo 4. İki Dilli Eğitime Yönelik Kazanımların Ülkeler Arası Karşılaştırılması

Ülkeler	Kazanımlar
Türkiye	-
Kanada	İletişim ve düşünme becerilerini kullanmak ikinci dilin önemi;
Almanya	Dinleme Okuma ve okuduğunu anlama Konuşma Yazma Dil farkındalığı
Amerika	Okuma Sözcük bilgisi Analiz ve uygulama Yazma Sözlü dil
Singapur	Empatik iletişimciler Ayırt edici Yaratıcı sorgulayıcılar
İngiltere	Dili anlama ve kullanma
Yeni Zelanda	Hedef dili kullanma ve anlama
Güney Afrika	Diller programı

Tablo 4’te Kanada’nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında “ İletişim ve düşünme becerilerini kullanmak ve ikinci dilin önemi “ başlıkları öne çıkmaktadır. Bu başlıklarla ilgili göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar ile ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

İletişim ve düşünme becerilerini kullanmak ve ikinci dilin önemi ile alakalı Fransız dilinde güçlü bir sözlü temel edinir ve Fransızca iletişim kurmaya odaklanır; öğrencilerin, uyum sağlama, yönetim ve başa çıkma becerilerini öğrenme fırsatları aracılığıyla, dayanıklılık özelliklerini güçlendirmek ve bir benlik duygusunu güvence altına almak için gereken becerileri geliştirmeleri gerekir.İletişim becerilerini geliştirmeleri, ilişkiler kurmaları ve diğerleriyle olumlu etkileşim kurmaları, eleştirel ve yaratıcı düşünme süreçlerini kullanmaları gerekir.Başka bir dil öğrenmenin değerini anlamak gerekir.» (Canada Ministry Of Education, 2013).

Kanada'nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları göçmenlerin dili etkili bir şekilde kullanmasını sağlamaya yöneliktir,bu süreçte dil öğrenmenin önemi de vurgulanmıştır.Tablo 4'te Almanya'nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında " Dinleme","Okuma va okuduğunu anlama", "Konuşma","Yazma","Dil farkındalığı" başlıkları verilmiştir.Göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar başlığı altında şunlar belirtilmiştir:

"Dinleme basamağında öğrenciler medya aracılığıyla da sesli metinleri anlar ve kullanır ve dinlediğini anlar stratejileri uygular." (Senate Department For Education, Youth And Family, 2018).

"Okuma basamağında metinleri anlar ve kullanır,okuma tekniklerini ve stratejilerini uygular." (Senate Department For Education, Youth And Family, 2018).

"Konuşma basamağında, İçerik ve bilgilerin bir özetini verir,belirli bir konu hakkındaki düşünceleri açıklar,bir sunum yapar." (Senate Department For Education, Youth And Family,2018).

"Yazma basamağında,metin yazar,etkileşim yazma stratejileri uygular ve konuşmalarda yanıt verir." (Senate Department For Education, Youth And Family,2018).

"Dil farkındalığı kapsamında günlük konuşmada kullanılan kelime ve cümleleri, sınıfta kullanılan dili ve teknik dili ayırt eder, sözcük oluşturma kalıpları kullanır ve çok dilliliği kullanır." (Senate Department For Education, Youth And Family,2018).

Göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar kapsamında Almanya kazanımları becerilere göre ayrıntılandırmıştır.Tablo 4'te Amerika'nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında "Okuma","Sözcük bilgisi","Analiz ve uygulama","-Yazma","Sözlü dil"başlıkları dikkat çekmektedir.Bu başlıklar altında Amerika'nın kazanımları ile ilgili şunlar belirtilmiştir:

"Okuma" basamağı: Öğrenci sınıfa uygun metinleri bağımsız olarak okur." (United States Ministry of Education, 2017).

"Sözcük bilgisi" basamağı: Öğrenci, sesbilgisel farkındalık, baskı kavramları, ses bilgisi ve biçimbilim yoluyla iletişim kurmak, kod çözmek ve heceleme için sözcük yapısı bilgisini geliştirir.Öğrenci, yeni edindiği kelimeleri anlamlı bir şekilde kullanır." (United States Ministry of Education, 2017).

“Analiz ve uygulama” basamağı: Öğrenci, gittikçe karmaşıklaşan geleneksel, çağdaş, klasik ve çeşitli edebi metinlerin içindeki ve bunlar arasındaki edebi unsurları tanır ve analiz eder.Öğrenci, giderek karmaşıklaşan geleneksel, çağdaş, klasik ve çeşitli metinler içindeki ve bunlar arasında türe özgü özellikleri, yapıları ve amaçları tanır ve analiz eder.Öğrenci, yazarların seçimlerini ve çeşitli metinlerdeki anlamı nasıl etkilediğini ve ilettiğini analiz etmek için eleştirel sorgulamayı kullanır. Öğrenci, kendi ürünlerini ve performanslarını geliştirmek için yazarın sanatını amaçlı olarak analiz eder ve uygular.” (United States Ministry of Education, 2017.)

“Yazma” basamağı: Öğrenci, okunaklı olan ve uygun kuralları kullanan birden çok metni oluşturmak için yazma sürecini yinelemeli olarak kullanır.Öğrenci, anlamlı olan birden fazla metni oluşturmak için tür özelliklerini ve zanaatını kullanır.” (United States Ministry of Education, 2017).

“Öğrenci dinleme, konuşma ve tartışma yoluyla sözlü dili geliştirir.Öğrenci, giderek karmaşıklaşan metinlerin anlaşılmasını hem geliştirmek hem de derinleştirmek için üst biliş becerilerini kullanır.Öğrenci, okunan, duyulan veya görüntülenen, gittikçe zorlaşan çeşitli kaynaklara yanıt verir.Öğrenci, çeşitli amaçlar için hem kısa vadeli hem de sürekli yinelemeli sorgulama süreçlerine katılır.” (United States Ministry of Education, 2017).

Görüldüğü üzere Amerika'nın göçmen eğitiminin kazanımlarına yönelik uygulamaları çok yönlü olarak ele almış, dil becerilerinin gelişmesine odaklanmıştır.Tablo 4'te Singapur'da göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar ile ilgili “Empatik iletişimciler”, “Ayırt edici”, “Yaratıcı sorgulayıcılar “ başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklarla ilgili göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar ile ilgili şu açıklamalar yapılmıştır.

“Empatik iletişimciler: farklı bakış açılarını aktif olarak dinlemek için değerlere, eğilimlere ve becerilere sahip olurlar; Ortak hedefler doğrultusunda çalışmak için başkalarıyla işbirliği yaparken kendinden emin, etkili ve hassas bir şekilde iletişim kurarlar; ve Singapur ruhunun takdirini çok etnikli ve çok kültürlü hassasiyetlerle dengelerler.” (Singapore Ministry of Education, 2020).

“Bilginin kullanımı konusunda bilgili kalarak ve kendi kendini yönlendirerek geniş dünya görüşlerine sahip olan ve bilgiyi, amaca, kitleye, bağlama ve kültüre göre yakından, eleştirel ve ayırt ederek işleyip değerlendirerek gerçeği yanlıştan ayırt edebilen okuyucular olurlar.” (Singapore Ministry of Education, 2020)

“Yaratıcı sorgulayıcılar: gerçek dünya sorunlarını ve çoklu bakış açılarını araştırır ve değerlendirir ve aynı zamanda bilindik veya yeni bağlamlarda bilgi ve çözümleri bir araya getirmek için çeşitli basılı, basılı olmayan ve dijital ağ kaynaklarından bilgi toplar ve sentezlerler.” (Singapore Ministry of Education, 2020).

Singapur göçmenlerin eğitiminde uygulanan kazanımlarda göçmenlerin empatik iletişimci,eleştirel düşünceli ve yaratıcı sorgulayıcı olmasını amaçlamıştır. Tablo 4'te

İngiltere'nin göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında " Dili anlama ve kullanma" başlığı bulunmaktadır. Bu başlıklarla ilgili şu açıklamalar verilmiştir:

"Her önemli aşamanın sonunda, öğrencilerin ilgili çalışma programında belirtilen konuları, becerileri ve süreçleri bilmeleri, uygulamaları ve anlamaları beklenir, konuşulan dili dikkatle dinler ve katılarak ve yanıt vererek anlayış gösterir." (United Kingdom Ministry of Education, 2013).

Anlaşılabacağı üzere öğrencilerin dili hem algılaması hem de kullanması beklenir. Tablo 4'te Yeni Zelanda'nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında " Hedef dili kullanma ve anlama " başlığı bulunmaktadır. Yeni Zelanda ile ilgili şu açıklamalar yapılmıştır:

"Öğrenciler tanıdık ifadeleri ve günlük kelimeleri anlayabilir ve kullanabilir. Öğrenciler desteklenen durumlarda basit bir şekilde etkileşim kurabilirler. Öğrenciler hedef dil bilgilerini kullanarak basit metinleri anlayabilir ve oluşturabilirler. Öğrenciler kendi geçmişlerinin ve yakın çevrelerinin yönlerini tanımlayabilirler. Öğrenciler daha karmaşık dili anlayabilir ve üretebilirler. Yakın bağlamın ötesinde, örneğin geçmiş ve gelecekteki olaylar gibi iletişim kurabilirler. Öğrenciler çeşitli metin türlerini anlayabilir ve üretebilirler. Öğrenciler, kendi fikirlerini ve fikirlerini ifade etmek ve gerekçelendirmek ve başkalarının fikirlerini desteklemek için dili değişken ve etkili bir şekilde kullanabilirler. Yorumlamaya rehberlik eden ve metinlere eleştirel yanıt vermelerini sağlayan dilbilimsel ve kültürel biçimleri kullanabilir ve belirleyebilirler." (New Zealand Ministry of Education, 2015).

Yeni Zelanda göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımlar kapsamında dört dil becerisinden yararlanılmıştır. Bu becerileri kullanarak dili anlama ve kullanmaya yönelik uygulamalar yapılmıştır. Tablo 4'te Güney Afrika'nın göçmenlerin eğitimine yönelik kazanımları kapsamında " Diller Programı " başlığı öne çıkmaktadır. Bu başlıkla ilgili olarak şu açıklamaya yer verilmiştir:

" Diller programı diğer tüm konu alanlarına entegre edilmiştir. Dil, tüm sözlü çalışmalarda, okuma ve yazmada müfredat boyunca kullanılır." (South Africa Ministry of Education, 2012).

Güney Afrika dil öğretimini ayrı bir konu olarak düşünmeyip bütüncül bir şekilde ele almıştır.

İki Dilli Eğitimin Amaçları Açısından Ülkeler Arası Karşılaştırılması

Bu bölümde araştırmanın sınırlılıkları dahilindeki ülkelerin göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları hakkında veriler yorumlanmıştır. Ülkelerin göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları Tablo 5'de sunulmuştur:

Tablo 5. İki Dilli Eğitimin Amaçları Açısından Ülkeler Arası Karşılaştırılması

Ülkeler	Amaçlar
Türkiye	-
Kanada	İletişim aracı olarak dil İki dilliliğin önemi Öz disiplin
Almanya	Çok dillilik ve dil gelişimi
Amerika	İki dilli eğitim programlarının amacı ESL programlarının amacı
Singapur	Dinleme ve okuma becerileri. Konuşma ve yazma becerileri Etkili dil kullanımı
İngiltere	Sözlü ve yazılı dili anlama ve kullanma
Yeni Zelanda	Dil öğrenmenin önemi ve yararları
Güney Afrika	Müfredatın amacı

Tablo 5’de Kanada’nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçlarında “ İletişim aracı olarak dil”, “İki dilliliğin önemi”, “Öz disiplin” başlıkları yer almaktadır. Bu başlıklarla ilişkili olarak Kanada’nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçlarla alakalı şu açıklamalar yapılmıştır:

“Çeşitli sosyal ortamlarda etkili bir şekilde iletişim kurmak ve etkileşim kurmak için Fransızca’yı kullanmak. Etkili dil öğrenme stratejileri kullanmak.” (Canada Ministry of Education, 2013).

“Kanada, iki resmi dili ve diğer kültürler hakkında bilgi edinmek. Küresel topluluğun birbirine bağlılığını ve karşılıklı bağlılığını takdir etmek ve kabul etmek. Kişisel gelişim ve dünya vatandaşı olarak aktif katılım için yaşam boyu dil öğrenen kişiler olmak.” (Canada Ministry Of Education, 2013).

“Bağımsız ve gruplar halinde çalıştıkları için kendi öğrenmelerinden sorumlu olmak.” (Canada Ministry Of Education, 2013).

Kanada göçmenlere yönelik eğitimini planlarken göçmenlerin ülkeye uyumunu sağlamayı ve farklılığın ayırt edici değil birleştirici olduğunu hissettirmeyi amaçlamıştır. Tablo 5’de Almanya’nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçlarında “ Çok dillilik ve dil gelişimi “ başlığı yer almaktadır. Bu başlıkla ilişkili olarak Almanya’nın göçmen eğitimindeki amaçları şu şekilde açıklanmıştır:

“Esnek ve kendine güvenen dil becerileri, bireysel kimliği geliştirmek ve toplum ve kültüre katılmak için çok önemlidir. Bu nedenle dil gelişimi bir bütün olarak eğitimin bir parçasıdır ve okuldaki herkes tarafından paylaşılan bir görevdir. Bu, Alman-

çayı ikinci dil olarak öğrenen çocuklar için ve akademik bir ortamda gerekli olan dil seviyesine asla veya nadiren maruz kalan çocuklar için ekstra bir engel teşkil eder. Ancak çok dillilik, dil becerilerinin gelişimini de geliştirir ve teşvik eder. Uzmanlık alanlarında başarılı bir şekilde öğrenebilmek için, öğrencilerin sınıfta kullanılan akademik dilde yeterli olmalarını sağlamak gerekir." (Senate Department for Education, youth and family, 2018).

Almanya çok dilliğin dil becerilerini geliştirdiğini ve bireyleri daha donanımlı yaptığından bahseder ve göçmenlerin dil gelişim süreçlerinin okuldaki herkes tarafından paylaşılan bir görev olduğunu vurgular. Tablo 5'de Amerika'nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları " İki dilli eğitim programlarının amacı" ve "ESL programlarının amacı" başlıklarıyla açıklanmaya çalışılmıştır:

"İngilizce öğrenenlerin ana dilde ve İngilizcede okuryazarlık ve akademik becerilerin geliştirilmesi yoluyla İngilizce dinleme, konuşma, okuma ve yazma konularında yetkin olmalarını sağlamak olacaktır. Bu tür programlar, İngilizce öğrenenlerin okula eşit bir şekilde katılmalarını sağlamak için tüm öğrencilerin akademik hedeflerinin ayrılmaz bir parçası olarak İngilizce dil becerilerinin yanı sıra matematik, fen bilimleri ve sosyal bilgilerdeki ustalığı vurgulayacaktır." (United States Ministry of Education, 2017).

"İngilizce öğrenenlerin, ikinci dil edinim yöntemlerinin entegre kullanımı yoluyla İngilizce dilinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma konusunda yetkin olmalarını sağlamak olacaktır. ESL programı, İngilizce öğrenenlerin okula eşit bir şekilde katılmalarını sağlamak için tüm öğrencilerin akademik hedeflerinin ayrılmaz bir parçası olarak İngilizce dil becerilerinin yanı sıra matematik, fen bilimleri ve sosyal bilgilerdeki ustalığı vurgulayacaktır." (United States Ministry of Education, 2017).

Amerika göçmenlere yönelik amaçlarını iki dilli eğitim ve ESL (ikinci dil olarak İngilizce) olarak ikiye ayırmış. İkisinde de öğrencilerin akademik başarıları ve İngilizce dil becerileri arttırılmaya çalışılmıştır. Tablo 5'de Singapur'un göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları " Dinleme ve okuma becerileri" "Konuşma ve yazma becerileri", "Et-kili dil kullanımı" başlıkları altında toplanmıştır:

"Basılı, baskısız ve dijital ağ kaynaklarından standart İngilizce dilinde çok çeşitli edebi ve bilgilendirici metinleri eleştirel ve doğru, anlayarak dinlemek ve okumak." (Singapore Ministry of Education, 2020).

"Dilbilgisine uygun, akıcı, anlaşılır ve farklı amaçlara, kitlelere, bağlamlara ve kültürlere uygun standart İngilizce konuşmak ve yazmak." (Singapore Ministry of Education, 2020).

"Standart İngilizce grameri ve kelimeleri doğru ve uygun bir şekilde kullanın ve konuşmacıların / yazarların kelimeleri nasıl bir araya getirdiğini ve anlamı iletmek ve etki yaratmak için dili nasıl kullandıklarını anlamak. İngilizceyi etkili, anlamlı kullanmak." (Singapore Ministry of Education, 2020).

Singapur'un göçmenlere yönelik eğitiminin amaçları incelendiğinde küreselleşmiş dünyada kabul edilen İngilizce dilini etkili bir şekilde öğrenmek ve kullanmak olduğu görülür.Tablo 5'de İngiltere'nin göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları "Sözlü ve yazılı dili anlama ve kullanma" başlığı dikkat çekmektedir.İngiltere göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları bu başlık altında şu şekilde açıklamıştır:

"Sözlü ve yazılı dili çeşitli özgün kaynakları anlamak ve bunlara yanıt vermek. Artan güven, akıcılık ve doğallıkla konuşmak, tartışmak ve sorular sormak da dahil olmak üzere söylemek istediklerini iletmenin yollarını bulmak ve telaffuzlarının ve tonlamalarının doğruluğunu sürekli iyileştirmek.Öğrendikleri çeşitli dilbilgisi yapılarını kullanarak farklı amaçlar ve izleyiciler için farklı uzunluklarda yazabilmek.Çalışılan dilde bir dizi yazıya ilişkin bir takdir geliştirmek." (United Kingdom Ministry of Education, 2013).

Açıklamadan anlaşılacağı gibi İngiltere amaçlar kapsamında İngilizce'yi sözlü ve yazılı olarak etkili kullanmayı amaçlar.Tablo 5'de Yeni Zelanda'nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları " Dil öğrenmenin önemi ve yaraları " başlığı ile açıklanmıştır. Yeni Zelanda'nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları kapsamında şu uygulamalar yapılmaktadır:

"Yeni bir dil öğrenmek, öğrencilerin dilbilimsel ve kültürel anlayışlarını ve diğer konuşmacılarla uygun şekilde etkileşim kurma becerilerini genişletir. İster yüz yüze isterse teknolojik olarak kolaylaştırılmış olsun, yeni bir dilde etkileşim, onları dünyayı ve içindeki yeri hakkında yeni düşünme, sorgulama ve yorumlama yollarıyla tanıştıırır.Bu tür bir etkileşim yoluyla öğrenciler, onları farklı insanlardan, dillerden ve kültürlerden oluşan bir dünyada yaşamak için donatan bilgi, beceri ve tutumlar edinirler. Farklı diller ve farklı kültürel uygulamalar arasında gidip geldiklerinde ve bunlara yanıt verirken, kendi kimliklerini ve varsayımlarını göz önünde bulundurmamak zorunda kalırlar.Öğrenciler bir dil öğrendikçe, dilin gücü konusundaki anlayışlarını geliştirirler. Yeni öğrenme yolları, yeni bilme yolları ve kendi yetenekleri hakkında daha fazlasını keşfederler. Bir dil öğrenmek, öğrencilere daha fazla dil öğrenmek ve kendi dil (ler) i ve kültür (ler) i hakkında anlayışlarını artırmak için bilişsel araçlar ve stratejiler sağlar." (New Zealand Ministry of Education, 2014).

Açıklamadan da anlaşılacağı üzere Yeni Zelanda dil öğrenmeyi önemli bir süreç görmüş, kültürlerle etkileşimi sağlayan ve bireyin olumlu gelişimine katkı sağladığından bahsetmiştir.Tablo 5'de Güney Afrika'nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları "Müfredatın amaçları" başlığı ile açıklanmıştır. Güney Afrika'nın göçmenlerin eğitimine yönelik amaçları kapsamında şu açıklama yapılmıştır:

"Bu müfredat, çocukların bilgi ve becerileri kendi yaşamları için anlamlı yollarla edinmelerini ve uygulamalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, müfredat küresel zorunluluklara duyarlı olurken yerel bağlamlarda bilgiyi teşvik eder." (South Africa Ministry of Education, 2012).

Güney Afrika “Müfredatın amaçları” başlığında çocukların bilgi ve becerileri kendi yaşantıları yoluyla elde etmesini böylece her türlü zorluğa dayanabileceğini açıklar.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın amacı, PISA (2018) okuma becerisi sıralamasında ilk 8’de yer alan ülkelerin ve Türkiye’nin göçmenlerin dil eğitimine yönelik uyguladığı politikaları incelemektir. Alanyazında göçmenlerle ilgili farklı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların çoğunun (Börü ve Boyacı, 2016; Ereş, 2015; Yurdakul ve Tok, 2018) göçmen eğitime dil eğitimi açısından değil de genel olarak baktıkları belirlenmiştir. Göçmenlerin dil eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalar da bulunmaktadır. Kerim, Taşkaya ve Ersoy (2018) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenirken karşılaştıkları sorunları incelemiştir. Baldık ve İşigüzel(2018) ana dili Türkçe olmayan göçmen toplulukların eğitim sistemine katılımında Türkçe öğretiminin önemini açıklamıştır. Yapılan bu çalışmanın alanyazındaki diğer çalışmalardan farkı 2018 pisa okuma becerisi alanı performansı sıralamasında ilk 20’ de yer alan ülkelerin seçilmesi ve buradaki göçmenlere verilen dil eğitimi ve ülkelerin programlarında yer verdiği iki dilli eğitim politikalarını incelemesidir. Bu yönüyle alanyazına farklı bir bakış açısı ile katkı sunduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın göçmenlere yönelik eğitim programlarına ilişkin bulgularından hareketle göçmen bireylerin buldukları ülkenin hayatına çok yönlü olarak uyumunun sağlanmaya çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat bu konuda Singapur ve Güney Afrika’nın yaptığı somut çalışmalara ulaşılammıştır. Bu iki ülke dışındaki tüm ülkelerin bu uyumun sağlanması için eğitim programlarında göçmen bireylere yönelik ulaşılabilir dil destekleri sunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Singapur ve Güney Afrika dışındaki ülkelerin eğitim programları amaçlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmiştir.Özcan, (2018) çalışmasında göçmenlere yönelik eğitim programlarında MEB’in kapsayıcı eğitim programının Suriyeli çocukların Türkçe eğitime daha kolay uyum sağlamasına çabaladığı sonucuna ulaşmıştır. Şimşek ve Kula, (2018) çalışmasında göçmenlere yönelik hazırlanan eğitsel uyum programının sosyal hayatta da önemli bir yansımalarının görüleceği sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmanın dünya ülkelerinin göçmenlerin eğitim durumlarına yönelik aldığı önlemler ilişkin bulgularından hareketle Singapur ve Güney Afrika dışındaki tüm ülkelerde göçmenlerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması için projelerin desteklendiği , çeşitli rehberlik hizmetleri yapıldığı ve finansal destekler yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.Göçmenlerin topluma uyumunun önemine dikkat çekildiği, ülkelerin bu konu için ekstra fon ayırdığı görülmüştür. Türkiye için de bu durum fonlarla desteklendiği görülmektedir. Tanrikulu, (2018) çalışmasında MEB’in son yıllarda göçmen çocukların eğitim sistemine uyumu için kurumsal ve sistematik olarak gerçekleştirdiği değişikliklerin olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Atlıhan, (2019) Göçmen öğrenciler

için atılacak her adımın toplum düzeni için gerekli olduğu, göçmenlerin okullaşma oranının artırılarak toplum hayatına uyum sağlaması gerektiği sonucuna varmıştır. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmanın dünya ülkelerinin göçmenlerin dil eğitimine yönelik uygulamalarına yönelik aldığı önlemlere ilişkin bulgularından hareketle Singapur ve Güney Afrika dışındaki ülkelerin dil desteğine önem verdiği, göçmenlerin dil engelini aşması için gerekli desteklerin yapıldığı görülmüştür. Bu destek yapılırken ülkeler bazında değişikliklere rastlanmıştır. Türkiye'deki bulgularda da görüldüğü gibi dil desteğinin uygulanması için uyum sınıfları açıldığı ya da öğrencilerin seviyelerine uygun sınıflara yerleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Köse ve Özsoy (2019) çalışmasında dünyada yaşanan hareketlilik nedeniyle göçmenlerin sayısı arttığı ,sayısı artan göçmenlerin topluma uyumunu sağlamak için dil öğretim çalışmalarına önemin artacağı sonucuna varmıştır. Duman, (2019) çalışmasında Suriyeli öğrencilerin aldıkları Türkçe dil eğitiminin toplumsal uyumlarına birçok olumlu katkısı olduğu sonucuna varmıştır. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmanın ülkelerin iki dilli eğitime yönelik kazanımlarına ilişkin bulgularından hareketle iki dilli eğitimin ve çok kültürlülüğün toplumsal hayatı zenginleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. İki dilli eğitimin bireylerin akademik ve toplumsal hayattaki başarısı için bir zorunluluk olduğu belirtilmiştir. Bireylerin yaşadıkları toplumun düzenine olumlu katkı sağlamak için o toplumun dilini bilmesi gerektiği bunun içinse anadilini iyi bilmesinin ön koşul olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Türkiye örneğinde ise iki dilli eğitimin olumsuz etkilerinden bahsedilmiştir. Kızıltaş ve Kozikoğlu, (2020) çalışmasında iki dilli öğrencilerin okuduğunu anlamada sorun çektikleri ve bunda bu öğrencilerin diğer dersleri üzerinde olumsuz etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmemektedir. Çünkü Kızıltaş ve Kozikoğlu, (2020) çalışmasında tek bir ülke açısından genelleme yapmışlardır.

Araştırmanın ülkelerin iki dilli eğitime yönelik amaçlarına ilişkin bulgularından hareketle iki dilli eğitimin bireylere akademik, kültürel ve sosyal açıdan büyük yarar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. İki dilli eğitimin , yaşadıkları toplumun dilini bilmesinden dolayı başarısız olan kişilerin bu engelin üstesinde gelmesine yardımcı olduğu görülmüştür. Türkiye açısından baktığımızda bu görüşü hem destekleyen hem desteklemeyen görüşler bulunmaktadır. Bican, (2019) çalışmasında çok dilli eğitim uygulamalarının, öğrencilere daha başarılı bir eğitim şansı oluşturduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmemektedir. Çünkü Bican, (2019) çalışmasında iki dilli eğitimin güçlü modellerinden genelleme yapmıştır. Öte yandan Bican, (2017) yaptığı başka bir çalışmasında bu araştırmanın bulgularını destekleyecek nitelikte çok dilliliğin zihinsel, duygusal, sosyal, kültürel ve evrensel olarak bireye çok fazla olumlu getirisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akıncı, (2007) çalışmasında istenilen bir iki dillilik seviyesine ulaşılabilmesi için Fransa'da doğup büyüyen bu çocukların ortaokul sonuna kadar Türkçe ana dili ve kültür dersleri al-

maları gerektiğini belirtmiştir. Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmanın bulgularından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Göçmen kökenli öğrencilerin okula uyumunun sağlanması, kendilerini dışlanmış hissetmemesi için dil eğitimine yönelik gerekli rehberlik programları titizlikle uygulanabilir ve takip edilebilir.
- Göçmen çocukların dil eğitimi sürecinde onlara ihtiyaçları doğrultusunda eğitim verecek eğiticiler göçmen çocuklara dil eğitimi verme konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip olabilmelidir. Eğiticilerin eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitimler planlanabilir.
- İki dilli eğitime yönelik kazanımlar planlanırken kazanımlara ayrılan sürenin dengeli olmasına dikkat edilebilir. Kullanılan materyaller ve kitaplar belirlenen kazanımlar ölçüt alınarak hazırlanabilir.
- İki dilli eğitimin amacı iki dili de yetkin bir şekilde kullanabilecek bireyler yetiştirebilmektir. Bunun için iki dilli eğitimde önemli bir role sahip olan öğrencilerin ailesi de konu hakkında bilgilendirilebilir, ailelere bu konu hakkında rehberlik desteği sunulabilir.

Kaynakça

- Akbaş, S., & Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2018). Küresel Fabrika Kentinin Görünmeyen İşçileri: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Göçmenler. *Çalışma ve Toplum*, 56(1), 167-192.
- Akıncı, M. A. (2007). Fransa'da Türkçe Ana Dili Eğitimi ve İki Dilli Türk Çocuklarının Dil Becerileri. II. Avrupa Türk Dili Bilgi Şöleni, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Söğütözü, Ankara, 5-6 Mayıs 2007.
- Arslan, İ., Bozgeyik, Y., & Alancıoğlu, E. (2017). Göçün Ekonomik ve Toplumsal Yansımaları: Gaziantep'teki Suriyeli Göçmenler Örneği. *İlahiyat Akademi*, (4), 129-148.
- Atlıhan, A. M. (2019). Göçmen öğrencilerin okul örgütüne uyumunda öğretmen ve okul yöneticilerinin rolleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Aykut, S. (2019). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitim sorunları: Farklılıklara saygı eğitimi odağında okul sosyal hizmeti önerisi. Doctoral thesis, Hacettepe University Institute of Social Sciences, Ankara.
- Baldık, Y., & İşigüzel, B. (2018). Ana Dili Türkçe Olmayan Göçmen Topluluklarının Eğitim Sistemine Katılımında Türkçe Öğretiminin Önemi (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi).

- Bican, G. (2017). İki dilliliğin önemi ve aileler için iki dillilik stratejileri. https://www.academia.edu/38235778/%C4%B0ki_dillilig_in_o_nemi_ve_aileler_i%C3%A7in_iki_dillilik_stratejileri_adresinden_erisildi.
- Bican, G. (2019). Dil öğretiminde çok dilli bakış açısı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 943-966.
- Börü, N., & Boyacı, A. (2016). Göçmen öğrencilerin eğitim-öğretim ortamlarında karşılaştıkları sorunlar: Eskişehir ili örneği. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(14), 123-158.
- Canada Government. (2019). Adult learning: English as a second language. https://www.ontario.ca/page/adult-learning-english-second-language_adresinden_erisildi.
- Canada Ministry of Education. (2013). The Ontario Curriculum. http://www.edu.gov.on.ca/eng/curriculum/elementary/fsl18-2013curr.pdf_adresinden_erisildi.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Dokuyucu, H. (2020). Çorum halkı gözüyle göçmenler (Master's thesis, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Duman, T. (2019). Toplumsal Uyum İçin Eğitimin Önemi: Türkiye'deki Suriyeliler Örneği. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (41), 343-368.
- Edet, F. F. (2019). Religion and Human Migration: A Socio-Cultural Investigation. *International Journal of Current Innovations in Advanced Research*, 2(5), 46-50.
- Eren, Z. (2019). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre göçmen çocukların eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 213-234.
- Erkan, E. (2018). Suriyeli göçmenler ve dini hayat: uyum, karşılaşma, benzeşme: Gaziantep örneği. *İlahiyat Akademi*, 4 (Nisan 2017): 1-36 .
- European Parliament. (EUROPARL). (2017). Migrant Education: Monitoring and Assessment. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/585903/IPOL_STU\(2017\)585903_EN.pdf_adresinden_erisildi](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/585903/IPOL_STU(2017)585903_EN.pdf_adresinden_erisildi).
- Ereş, F. (2015). Türkiye'de göçmen eğitimi sorunsalı ve göçmen eğitiminde farklılığın yönetimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 17-30.
- Gupta, J., & Hocking, C. (2018). Occupation, well-being and immigration. *Journal of Occupational Science*, 25(1), 1-3.
- Istituto Nazionale Documentazione Innovazione Ricerca Educativa. (INDIRE). (2004). Integrating Immigrant Children into Schools in Europe. https://www.indire.it/lucabas/lkmw_file/eurydice/Integrating_immigrant_children_2004_EN.pdf_adresinden_erisildi.
- Kerim, Ü., Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2018). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 134-149.

Dünyada Dil Eğitimi Uygulamaları: Millî Eğitim Bakanlığı Politikalarının Göçmenlerin Dil...

- Kızıltaş, Y., & Kozikoğlu, İ. (2020). İki Dilli Öğrencilerin Okuduğunu Anlamada Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Bir Durum Çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1568-1584.
- Klenke, K. (2016). *Qualitative research in the study of leadership*. Emerald Group Publishing Limited.
- Köse, D. & Özsoy, E. (2019). Göçmenlere Dil Öğretimi Almanya Türkiye Örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(1), 112-125.
- Kurtuluş, F. (2018). Çokkültürlü bazı ülkelerde eğitim politikaları ve öğretmen eğitimi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 178-195.
- Mayring, F. (2011). *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş*. (Çev. Adnan Gümüş ve M. Sezai Durgun). Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Md-Yunus, S. (2015). Muslim immigrant children in the United States: Practical suggestions for teachers. *Child Research* [online]. 2015 [cit. 2015-04-07]. http://www.childresearch.net/papers/multi/2015_01.html. adresinden erişildi.
- Migration Integration Policy Index. (MIPEX). (2019). Policy Indicators Scores (2007-2019) – core set of indicators. <https://www.mipex.eu/download-pdf> adresinden erişildi.
- Millî Eğitim Bakanlığı.(2019). PISA 2018 Türkiye Ön Raporu. https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/03105347_PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf adresinden erişildi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2014). Yabancılara yönelik eğitim öğretim hizmetleri.<http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1715.pdf> adresinden erişildi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2019). 2019/15 sayılı genelge açıklaması. <http://piktes.gov.tr/izleme/Uploads/rehberlik/genelgeaciklamasi.pdf> adresinden erişildi.
- New Zealand Ministry of Education. (2014). Learning languages. <https://nzcurriculum.tki.org.nz/The-New-Zealand-Curriculum/Learning-languages/Why-study-a-language> adresinden erişildi.
- New Zealand Ministry of Education. (2015). The New Zealand curriculum. <https://nzcurriculum.tki.org.nz/The-New-Zealand-Curriculum> adresinden erişildi.
- New Zealand Ministry of Education. (2020). School education in New Zealand. <https://www.kiwieducation.nz/school-education-in-new-zealand/> adresinden erişildi.
- Office of Elementary and Secondary Education. (OESE). (2021). Migrant Education Program (Title I, Part C) – State Grants. <https://oese.ed.gov/offices/office-of-migrant-education/migrant-education-program/> adresinden erişildi.
- Özcan, A. S. (2018). Çokkültürlülük bağlamında Türkiye'nin Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikası. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 17-29.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Roberts, P. ve Priest, H. (2006). Reliability and Validity in Research. *Nursing Standard*, 20, 41-45.

- Senate Department for Education, youth and family. (2018). Framework curricula. <https://www.berlin.de/unterricht/rahmenlehrplaene> adresinden erişildi.
- Singapore Ministry of Education. (2020). English language syllabus 2020 primary. <https://www.moe.gov.sg/-/media/files/primary/2020-english-language-primary.pdf?la=en&hash=41B5904DF5A4AF8D015EB4DE09DE69E7205382CC> adresinden erişildi.
- South Africa Ministry of Education. (2012). CAPS for foundation phase. [https://www.education.gov.za/Curriculum/CurriculumAssessmentPolicyStatements\(CAPS\)/CAPSFoundation.aspx](https://www.education.gov.za/Curriculum/CurriculumAssessmentPolicyStatements(CAPS)/CAPSFoundation.aspx) adresinden erişildi.
- Şimşek, H., & Kula, S. S. (2018). Türkiye'nin Göçmen Politikasında İhmal Edilen Boyut: Eğitsel Uyum Programı. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 5-21.
- Tanrıkulu, F. (2018). Suriye Krizi Sonrası Türkiye'deki Sığınmacıların ve Göçmenlerin Eğitimi: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifleri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2585-2604.
- Umukoro, G. M., Odey, V. E., & Ndifon, M. M. (2020). Immigration, Otherness, Economic Mobility And Social Inclusion In The Homeland. *International Journal of Social Sciences and Education*, 1(2), 105-108.
- United Kingdom Ministry of Education. (2013). The national curriculum in England Key stages 1 and 2 framework document. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/425601/PRIMARY_national_curriculum.pdf adresinden erişildi.
- United States Ministry of Education. (2017). *Texas Administrative Code, Title 19, Part 2 Texas Education Agency*. <http://ritter.tea.state.tx.us/rules/tac/chapter128/ch128a.html> adresinden erişildi.
- United States Ministry of Education. (2020). *New Jersey student learning standards – world languages introduction*. <https://www.nj.gov/education/cccs/2020/2020%20NJSLS-WL.pdf> adresinden erişildi.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. 25. 04.2021 tarihinde <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4> adresinden erişildi.
- Yardım, M. (2017). Aşırı sağ ve çokkültürlük: Avrupa'da ötekileştirilen "Göçmenler". *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(2), 217-234.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9.bsk.). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yurdakul, A., & Tok, T. N. (2018). Öğretmen gözüyle göçmen/mülteci öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 46-58.